

Σύντομη Ιστορία της Πανικαριακής Αδελφότητας του Νικήτας Τριπόδης

ΠΙΤΣΜΠΟΥΡΓΚ ΚΑΙ ΒΕΡΟΝΑ

Οι περισσότεροι Ικαριώτες μετανάστες στις αρχές του 19ου αιώνα εισήλθαν στις ΗΠΑ μέσω του κέντρου μεταναστών του Ellis Island στο λιμάνι της Νέας Υόρκης. Σύμφωνα με τα αρχεία των πλοίων, κάποιοι έμειναν στη Νέα Υόρκη, αλλά οι περισσότεροι δήλωσαν ως τελικό προορισμό τους την περιοχή του Πίτσμπουργκ, και πολλοί από αυτούς εγκαταστάθηκαν στην κοντινή περιοχή της Βερόνα. Οι πρώτοι Ικαριώτες έποικοι του Πίτσμπουργκ ξεκίνησαν ως εργάτες και ελαιοχρωματιστές σε εργοστάσια και σιδηροδρόμους της πόλης. Οι περισσότεροι δεν είχαν την πρόθεση να μείνουν στην Αμερική μόνιμα. Στόχος τους ήταν να εξοικονομήσουν αρκετά χρήματα για μια καλύτερη ζωή στην Ικαρία. Κάποιοι έγιναν έμποροι και άνοιξαν δικά τους καταστήματα που παρείχαν αγαθά και υπηρεσίες σε άλλους μετανάστες. Άλλοι έγιναν εργολάβοι που αναλάμβαναν μεγάλα βιομηχανικά έργα συντήρησης, και προσλάμβαναν άλλους μετανάστες για την διεκπεραίωση των έργων τους.

ΙΚΑΡΙΑΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με την παράδοση, έντεκα Ικαριώτες από την περιοχή του Πίτσμπουργκ συναντήθηκαν το 1903 για να συζητήσουν την ίδρυση ενός οργανισμού για τη διατήρηση της ικαριακής ταυτότητάς τους και την προσφορά βοήθειας στους συμπατριώτες τους. Παρόντες και ιδρυτές της Αδελφότητας ήταν οι: Δημήτριος Βασίλαρος, Βασίλειος Τριανταφύλλου, Ιωάννης Παμφίλης, Σταμάτης Κράτσας, Εμμανουήλ Παμφίλης, Νικόλαος Βασίλαρος, Άγγελος Τσαντές, Αναστάσιος Ντινιακός, Ιωάννης Λαρδάς, Νικόλαος Παράλαιμος, και Ιωάννης Μαυρίκης.

Μία από τις πρώτες φιλανθρωπικές πράξεις της νεοσύστατης ομάδας ήταν να βοηθήσει στα έξοδα κηδείας ενός Ικαριώτη μετανάστη, του Ιωάννη Λεφέ. Ο κ. Λεφές ήταν ένας 33χρονος ελαιοχρωματιστής, ο οποίος σκοτώθηκε τον Μάιο του 1904 σε εργατικό ατύχημα, ενώ έβαφε σε χαλβουργείο ιδιοκτησίας της εταιρίας US Steel. Η χήρα και τα ορφανά παιδιά του ήταν στην Ικαρία και αν δεν ήταν οι Ικαριώτες του Πίτσμπουργκ θα είχε πεθάνει μόνος του. Η επιτροπή φρόντισε να γίνει μία σωστή ορθόδοξη κηδεία αν και, την τελετή έκανε ένας Ρώσος ιερέας, διότι δεν υπήρχαν τότε Έλληνες ιερείς στο Πίτσμπουργκ.

Ο θάνατος του Ιωάννη Λεφέ το 1904, επεσήμανε την ανάγκη ίδρυσης ενός οργανισμού παροχής αμοιβαίας βοήθειας. Το 1905 ιδρύθηκε και επίσημα στο Allegheny County Court of Pennsylvania στην πόλη του Πίτσμπουργκ, η Ικαριακή Αδελφότητα Αμερικής «Ίκαρος». Εκτός από την ενίσχυση των δεσμών των Ικαριωτών στην Αμερική, η νέα οργάνωση ιδρύθηκε για να βοηθά τα μέλη της με όποιο τρόπο δυνατό, συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής βοήθειας σε ασθενείς και ανάπηρους, καθώς και για να βοηθά οικονομικά σε έξοδα κηδείας. Η Αδελφότητα θα επιχειρούσε επίσης να αποκαταστήσει αιώνες τουρκικής παραμέλησης, βοηθώντας στην κατασκευή αναγκαίων έργων στην απομονωμένη πατρίδα των μελών της. Ακόμη, πολλοί Ικαρο-Αμερικανοί ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα της επανάστασης εναντίον των Τούρκων το 1912, με την αποστολή όπλων, πυρομαχικών, χρημάτων και εθελοντών.

ARTEMIS KAI IKAROS

Δυστυχώς, αναπτύχθηκαν μεταξύ των μελών από τις βόρειες και νότιες περιοχές της Ικαρίας, διαφωνίες σχετικά με το ποια μέρη του νησιού θα έπρεπε να επωφεληθούν από το φιλανθρωπικό έργο της Αδελφότητας. Οι βορειοικαριώτες της περιοχής Πίτσμπουργκ ίδρυσαν τον Πανικαριακό Κοινοφελή Σύλλογο «Άρτεμις» (κάνοντας αναφορά στον αρχαίο ναό της θεάς Αρτέμιδος στην βορειοδυτική ακτή της Ικαρίας) και η οργάνωση ιδρύθηκε επίσημα το 1910. Ένα κύριο μέλημα της ομάδας “Άρτεμις” ήταν η κατασκευή λιμανιού στο βόρειο λιμάνι του Ευδήλου, ενώ ο σύλλογος «Ίκαρος» εστίασε την προσοχή του στην οικοδόμηση ενός γυμνασίου στη νότια πόλη του Αγίου Κηρύκου. Η ίδρυση του «Άρτεμις», παρ' όλα αυτά, δεν παρεμπόδισε την συγκέντρωση σχεδόν \$49.000 μέχρι το 1925 για την κατασκευή του γυμνασίου.

Η «Άρτεμις» και ο «Ίκαρος» διοργάνωναν κάθε καλοκαίρι μεγάλα ετήσια πικ-νικ στην ύπαιθρο κοντά στο Πίτσμπουργκ, προσελκύοντας εκατοντάδες συμμετέχοντες. Έγιναν διάφορες προσπάθειες να ενωθούν οι δύο ομάδες και κατά καιρούς έκαναν πικ-νικ από κοινού.

Τόσο ο “Ίκαρος”, όσο και η “Άρτεμις” του Πίτσμπουργκ, λειτουργούσαν σαν ασφαλιστικές εταιρείες, των οποίων η ικανότητα να παρέχουν ιατρικά οφέλη εξαρτώνταν από την προσέλκυση συνδρομητικών μελών που πλήρωναν τέλη. Τα τέλη ήταν σαν ασφάλιστρα και η οικονομική ευημερία του συλλόγου εξαρτώνταν από την κατανομή των πιστωτικών κινδύνων σε μια ευρεία βάση των μελών. Οι σύλλογοι φοβούμενοι ότι θα υποβάθμιζαν την οικονομική τους συνοχή, δεν ενθάρρυναν την ίδρυση οργανισμών σε άλλα μέρη της χώρας, γιατί πιθανότατα δεν θα ήθελαν να παραδώσουν τον έλεγχο των ταμείων τους σε μια κεντρική οργάνωση στο Πίτσμπουργκ. Ο σύλλογος «Ίκαρος» ασχολήθηκε συστηματικά με την ανάγκη επέκτασης των μελών του διατηρώντας παράλληλα τον έλεγχο των περιουσιακών στοιχείων, αποστέλοντας αντιπροσώπους σε απομακρυσμένες Ικαριακές κοινότητες ώστε να προσελκύσει νέα μέλη στην αδελφότητα.

B. I. ΤΣΙΜΠΙΔΗΣ

Το μοντέλο μιας παναμερικανικής ικαριώτικης οργάνωσης ήταν έμπνευση βασισμένη στην ΑΧΕΠΑ (American Hellenic Educational Progressive Association), η οποία ιδρύθηκε στην Ατλάντα, Georgia, το 1922. Η δομή της ΑΧΕΠΑ ήταν και εκείνη με την σειρά της, βασισμένη σε άλλες εθνικές αμερικανικές αδελφότητες. Το 1925 ένας Ικαριώτης δικηγόρος με αμερικανική εκπαίδευση, ο Βασίλειος Ισίδωρος Τσιμπίδης, χρησιμοποιώντας τις λαμπρές ικανότητές του στις δημόσιες σχέσεις και τον δυναμικό του λόγο, κατάφερε να δημιουργήσει νέα τμήματα για την ΑΧΕΠΑ, καθιστώντας την, την μεγαλύτερη ελληνική οργάνωση στις Ηνωμένες Πολιτείες. Πριν από τη συμμετοχή του Τσιμπίδη, η ΑΧΕΠΑ ήταν στα πρόθυρα της χρεοκοπίας και της κατάρρευσης. Ο Τσιμπίδης κατάφερε να προσελκύσει πολλούς Ικαριώτες στον αναπτυσσόμενο οργανισμό. Η έκθεση σε μια καλά διοικούμενη πανελλήνια οργάνωση με δράση σε ολόκληρη την Αμερική, ενέπνευσε το ενδιαφέρον των Ικαριωτών να δημιουργήσουν μια παρόμοια εθνική οργάνωση που θα ένωνε όλους τους Ικαριώτες στις ΗΠΑ.

ΓΙΑΝΓΚΣΤΑΟΥΝ 1934

Εφόσον η Ικαριακή Αδελφότητα δεν ήταν διατεθειμένη να παραχωρήσει τον έλεγχο των περιουσιακών της στοιχείων σε μια εθνική οργάνωση και το καταστατικό της δεν έκανε καμία πρόβλεψη για την ίδρυση τμημάτων έξω από το Allegheny County, ο Β. Ι. Τσιμπίδης αποφάσισε να παρακάμψει τις αντιρρήσεις της ομάδας του Πίτσμπουργκ και να δημιουργήσει μια εντελώς νέα οργάνωση. Το 1931 ο Τσιμπίδης οργάνωσε τους Ικαριώτες του Άκρον, Οχάιο, στους «Ιππότες και Κυρίες της Ικαρίας» που είχε το ακρωνύμιο «ΚΑΛΟΙ». Μέχρι το 1934 τα μέλη των τμημάτων στις περιοχές Γκάρι της Ιντιάνα, Νέας Υόρκης, και στις πέντε πόλεις στην περιοχή του Οχάιο (Άκρον, Κλίβελαντ, Γουόρεν, Στούμπενβιλ, και Γιάνγκσταουν) αριθμούσαν τους 350. Πραγματοποιήθηκε συνάντηση των ομάδων ΚΑΛΟΙ, Ίκαρος, και Άρτεμις στο Γιάνγκσταουν, Οχάιο, με σκοπό τη δημιουργία μιας ενωμένης, εθνικής Ικαριακής οργάνωσης. Η «Πανικαριακή Αδελφότητα» προέκυψε από τη συγχώνευση της Ικαριακής Αδελφότητας του Πίτσμπουργκ με τα διάφορα τμήματα της ομάδας ΚΑΛΟΙ. Ο Σύλλογος «Άρτεμις», αν και εξακολουθούσε να είναι Ικαριακή οργάνωση, είχε εξελιχθεί σε ιδιωτική λέσχη όπου λειτουργούσε μπαρ και επίσης ήταν ανοιχτή σε μέλη μη Ικαριακής καταγωγής χωρίς δικαίωμα ψήφου, κάτι που την κατέστησε ασυμβίβαστη με τη νέα Πανικαριακή Αδελφότητα.

ΠΑΝΙΚΑΡΙΑΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

Η δομή της Πανικαριακής Αδελφότητας ήταν παρόμοια με της ΑΧΕΠΑ και άλλων αμερικανικών αδελφοτήτων. Τα μέλη κατέβαλαν τέλη στο τοπικό τμήμα και η εθνική οργάνωση διοικούνταν από ένα εθνικό διοικητικό όργανο ή «ανώτατη διοίκηση» που εκλέγονταν σε ετήσια συνέδρια. Στο καταστατικό που συντάχθηκε το 1935 αναφέρεται ότι η συμμετοχή θα ήταν ανοιχτή σε κάθε Ικάριο ή Φουρνιώτη (από το γειτονικό νησί) ανεξαρτήτως φύλου, καθώς και στους/στις συζύγους και τα παιδιά τους. Παρά το γεγονός ότι το καταστατικό έκανε γενικές αναφορές στην παροχή βοήθειας στα μέλη της αδελφότητας σε “καιρούς ασθένειας και θανάτου», ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε και στην παροχή “ενός μέρους όπου τα μέλη της αδελφότητας θα μπορούν να απολαύσουν την συντροφιά μεταξύ τους και με τους φίλους τους».

Η Αδελφότητα αποτέλεσε ένα πρώιμο πεδίο εκπαίδευσης για την ανάληψη ηγετικών ρόλων στην ελληνοαμερικανική κοινότητα από Ικαριώτες. Οι Ικαριώτες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στις προσπάθειες της ΑΧΕΠΑ να συλλέξει και να στείλει περισσότερα από \$5.000.000 σε τρόφιμα και προμήθειες προς την Ελλάδα στους επτά μήνες που ακολούθησαν μετά την εισβολή των Δυνάμεων του Άξονα το 1940 και επίσης, είχαν ισχυρή παρουσία στην επιτροπή «Justice for Greece» της ΑΧΕΠΑ, η οποία αγωνίστηκε για μια δίκαιη διευθέτηση των μεταπολεμικών εδαφικών αξιώσεων της Ελλάδας.

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και τον εμφύλιο πόλεμο που επακολούθησε στην Ελλάδα, Ικαρο-Αμερικανοί έστειλαν χιλιάδες δολάρια στο υπό πολιορκία νησί τους ως μέρος του «Ικαριακού Μεταπολεμικού Ταμείου Ανασυγκρότησης». Το 1959, με τις εισφορές της Πανικαριακής, χτίστηκε το πρώτο νοσοκομείο του νησιού. Το 1965, συνειδητοποιώντας την ανάγκη να οργανώσει καλύτερα τις πολυάριθμες φιλανθρωπικές επιδιώξεις της, η Αδελφότητα δημιούργησε το Πανικαριακό Ίδρυμα. Το Ίδρυμα δημιουργήθηκε για την φύλαξη χρημάτων σε ένα ειδικό ταμείο, το οποίο διοικούνταν από επιτροπή που μπορούσε να απελευθερώσει χρήματα

μόνο εάν πρόκειται για φιλανθρωπικούς, πολιτιστικούς, εκπαιδευτικούς, ή θρησκευτικούς σκοπούς. Έκτοτε, εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια έχουν εκταμιευθεί για την παροχή ιατρικής βοήθειας και υποτροφίες κολλεγίων, καθώς και για την οικονομική ανακούφιση θυμάτων φυσικών καταστροφών στις ΗΠΑ και την Ελλάδα.

Τα ετήσια συνέδρια ξεκίνησαν το 1935 και πραγματοποιούνταν κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου της Ημέρας των Ευχαριστιών (Thanksgiving) μέχρι το 1938. Λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών, το 1939 μεταφέρθηκαν στο Σαββατοκύριακο της Ημέρας της Εργασίας (Labor Day) και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ξανάρχισαν να διοργανώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Τα συνέδρια που έχουν παρομοιαστεί με μια τεράστια «οικογενειακή επανένωση», με επιχειρηματικά συνέδρια, χορούς, εκδρομές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, προσελκύουν από 1.000 έως και πάνω από 2.000 συμμετέχοντες. Σήμερα υπάρχουν 25 ενεργά τμήματα στις Ηνωμένες Πολιτείες, συμπεριλαμβανομένων και δύο στον Καναδά, με σύνολο συνδρομητικών μελών κοντά στα 2.000.

Ένα μεγάλο μέρος των μελών είναι πλέον συνδεδεμένο μέσω του διαδικτύου και του ιστότοπου Pan-Icarian.com, καθώς και μέσω κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Twitter & Instagram). Όλα τα μέλη συνδέονται επίσης, μέσω του περιοδικού *Ικαρία* που εκδίδει τρία-τέσσερα τεύχη ετησίως, και του οποίου πρόγονος ήταν η εφημερίδα «Ίκαρος» που εκδίδονταν την δεκαετία του 1920. Αυτή η καλοφτιαγμένη και περιεκτική έκδοση καλύπτει νέα των τμημάτων της Πανικαριακής Αδελφότητας και ανακοινώσεις γεννήσεων, θανάτων, γάμων και βαπτίσεων. Επιπλέον, στο περιοδικό δημοσιεύονται εκθέσεις και αναφορές των δραστηριοτήτων της «ανώτατης διοίκησης», του Πανικαριακού Ιδρύματος, πρακτικά εθνικών συνεδρίων και μυριάδες δραστηριότητες των Ικαριωτών σε όλο τον κόσμο.

Η προσαρμοστικότητα της Πανικαριακής Αδελφότητας την βοήθησε να ευδοκιμήσει για πάνω από εκατό χρόνια, ενώ εκατοντάδες παρόμοιες οργανώσεις που δεν είχαν την ίδια ευελιξία, έχουν πλέον σβήσει. Άλλαξε ακολουθώντας τις δημογραφικές αλλαγές και τις αλλαγές στις ανάγκες των μελών της. Στις αρχές της δεκαετίας του 1900 ήταν ένας σύλλογος παροχής αμοιβαίας βοήθειας για τους Ικαριώτες μετανάστες, με σκοπό επίσης να βοηθήσει στην ανάπτυξη του νησιού. Καθώς όμως οι οικογένειες των μεταναστών μεγάλωσαν, προστέθηκαν και άλλες κοινωνικές δραστηριότητες και σήμερα η οργάνωση προσφέρει στη δεύτερη, τρίτη και τέταρτη γενιά Ελληνο-Αμερικανών ένα μέσο σύνδεσης με την κληρονομιά τους. Οι Ικαριώτες είναι μέλη μιας «μεγάλης οικογένειας» και η ευελιξία και δημιουργικότητά τους στην κάλυψη των αναγκών των Ικαριών της διασποράς θα διασφαλίσει την επιτυχή πορεία της Αδελφότητας για πολλά χρόνια στο μέλλον.